

Aan: dhr E. Jongeling
De Singel 43
9281 LL Harkema

Altenaweg 22
9321 XE Altena
Tel. 050 - 7503817

Betreft: Ecologisch onderzoek De Singel 43
Harkema

Altena, 1 mei 2015

Geachte heer Jongeling,

Met deze brief rapporteer ik over de resultaten van het ecologisch onderzoek ten behoeve van de bouw van een woning op het graslandperceel grenzend aan De Singel 43 te Harkema.

In het kader van de Flora- en faunawet is een quickscan vereist. De werkzaamheden hebben mogelijk effect op beschermde flora en fauna en op beschermde natuurgebieden. Naast soorten die bijzondere bescherming genieten, geldt er een algemene zorgplicht om planten en dieren niet onnodig te verstoren. Daarom dienen flora en fauna en eventuele negatieve effecten in kaart gebracht te worden om deze te kunnen toetsen aan de natuurwetgeving.

Plan- en studiegebied

Het plangebied ligt aan de noordzijde van Harkema en bestaat uit grasland. De lengte bedraagt ca 70 m, de breedte ca 40 m. Het ligt aan een doorgaande weg en grenst aan twee zijden aan de bestaande bebouwing.

Voor inventarisatiedoeleinden wordt een indeling in atlasblokken (5x5 km) en kilometerhokken gebruikt om de verspreiding van soorten en vegetaties in kaart te brengen. Het plangebied en de directe omgeving daarvan liggen in kilometerhok 204-578 (Atlasblok 06-55).

Methode

Het onderzoek bestaat uit een veldonderzoek op de locatie en bureaustudie. Het plangebied is op verschillende momenten bezocht. Op 16 april 2015 is het plangebied bezocht en is de aanwezigheid van natuurwaarden in kaart gebracht. Aangetroffen beschermde plant- en diersoorten zijn genoteerd.

Het veldonderzoek is een momentopname. Aan de hand van literatuur en gegevens van verschillende instanties is onderzoek gedaan om een beeld van de natuurwaarden van het plangebied aan te vullen. Er is daartoe een globale rapportage opgevraagd bij het Natuurloket. Bronnen zijn verder o.a.: telmee.nl, bodemdata.nl, ahn.nl en ravn.nl.

Resultaten (algemeen)

De beschermingsstatus vanuit de Flora- en faunawet wordt aangegeven met afkortingen: zwaarder beschermd: FF2, FF3 en HRIV en lichter beschermd (FF1 en RL).

Landschap

Harkema ligt in de noordelijke Friese Wouden. Van oorsprong is dit een heide- en hoogveenlandschap op een uitloper van het Drents Plateau. Harkema is een zandopduiking, omring door vlakke laagveengebieden, de mieden. De ondergrond bestaat ter plaatse van het plangebied uit lemig fijn zand op keileem.

In het landschap zijn tal van dobben, kleine watertjes aanwezig. Het gaat om zowel gegraven drinkpoelen als om vennen en pingoruïnes. Pingoruïnes zijn overblijfselen uit de laatste ijstijd. Het is een met water gevulde laagte omringd door een aarden wal. Deze ringwallen zijn vaak moeilijk terug te vinden, omdat ze onder een dekzandpakket liggen of omdat ze vergraven zijn. Aan de noordzijde van Harkema ligt een aantal pingoruïnes: het Swartfliet, It Fliet, Lieuwespoel en Wopkepoel. Er kunnen beschermde en bedreigde soorten voorkomen, zoals Wilde gagel, Heikikker, Poelkikker, Vroege glazenmaker, Glassnijder, Heideblauwtje en Heivlinder.

Harkema is ontstaan als turfgraversnederzetting. In de 18e en de 19e eeuw werd in het gebied volop turf gewonnen. Als de veenlaag afgegraven was bleef het land vaak onbenut liggen en kon er heide ontstaan. Harkema was lange tijd een weinig intensief gebruikt heidelandschap met wat kleine huizen en – gaandeweg – kleine boerderijen. Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom. De omgeving van het plangebied is pas aan het begin van de 20^e eeuw in cultuur gebracht.

Beschermde gebieden

Op meer dan 2,5 km liggen de Hamstermieden, tussen Drogeham en Kootstertille. Deze hooilanden behoren tot het Natuurnetwerk Nederland. Verder liggen er geen beschermde natuurgebieden in de omgeving. De nabijgelegen pingoruïnes hebben geen bijzondere bescherming.

Biotoop

Het plangebied bestaat uit een verruigend witbolgrasland met Engels raaigras, Geknikte vossenstaart, Grote vossenstaart, Veldzuring, Ridderzuring, Scherpe boterbloem (schaars), Pinksterbloem (schaars), Paardenbloem en Grote brandnetel. De greppels (aan drie zijden) zijn droog of snel droogvallend met flab, Pitrus en Speenkruid. Langs de westzijde staat ca 45 m elzensingel met braamstruweel in de ondergroei (op de oever van het aangrenzende perceel).

Vaatplanten, (korst)mossen en paddenstoelen

In het kilometerhok is 1 lichter beschermde soort vaatplant waargenomen en 2 soorten van de Rode Lijst. Deze soorten zijn in het plangebied niet waargenomen en het is ongeschikt voor deze soorten. In het kilometerhok komen 32 algemene soorten mossen voor. Korstmossen en paddenstoelen zijn niet onderzocht. Het plangebied heeft voor deze soortgroepen geen bijzondere waarde.

Zoogdieren

Er zijn uit het kilometerhok slechts 5 lichter beschermde soorten bekend, waarvan 1 van de Rode Lijst. Het gaat om soorten als Egel, Haas, Mol, Vos, Ree, Bunzing, Hermelijn, Wezel en diverse soorten (spits)muizen. In het plangebied zijn molshopen en muizenholletjes aanwezig. Langs de elzensingels kunnen vleermuizen foerageren. Vaste verblijfplaatsen van zwaarder beschermde soorten zijn niet aanwezig.

Vogels

Volgens het Natuurloket komen er in het kilometerhok 60 vogelsoorten voor, waarvan 12 van de Rode Lijst. Tijdens het veldonderzoek was een paar Scholekster aanwezig. Verder komen in de omgeving van het plangebied algemene broedvogels voor, zoals Fitis en Tjiftjaf. Kritische soorten die in het gras broeden, worden niet verwacht. Jaarrond beschermde nesten van soorten als Huismus, uilen en roofvogels zijn niet aanwezig.

Amfibieën en reptielen

Algemene soorten amfibieën die in de omgeving van het plangebied voorkomen, zijn Kleine watersalamander, Gewone pad, Bruine kikker, Bastaardkikker en Meerkikker. Voortplantingsplekken ontbreken in de directe omgeving, doordat de greppels vroeg in het jaar droogvallen. Voor zwaarder beschermde soorten amfibieën en reptielen is het plangebied niet geschikt.

Overige soortgroepen

In het plangebied komen algemene soorten vlinders, libellen en overige ongewervelde dieren voor. In het kilometerhok is ook het zwaarder beschermde Heideblauwtje waargenomen. Het plangebied is voor deze soort niet geschikt. In de directe omgeving ontbreken wateren die geschikt zijn als leefgebied voor vissen. Overige zwaarder beschermde soorten worden uitgesloten op basis van de bekende verspreiding en het biotoop.

Werkzaamheden

- Een strook van 25 bij 40 meter, aansluitend op het perceel De Singel 43 wordt bouwrijp gemaakt: hierop verrijst een woning. Rondom de woning wordt de strook ingericht als tuin. Het resterende grasland blijft in gebruik als grasland;
- Een deel van de greppel wordt gedempt ten behoeve van een nieuwe ontsluiting.

De werkzaamheden vinden overdag plaats en zijn gepland vanaf het voorjaar van 2015.

Effecten

- Er verdwijnt grasland als leefgebied van algemene soorten planten en dieren. Algemene plant- en diersoorten worden verstoord, beschadigd, verwond of gedood door de werkzaamheden in het plangebied;
- De werkzaamheden overlappen waarschijnlijk met de broedperiode van vogels. Hierdoor kan verstoring optreden (zie onder advies). Jaarrond beschermde nesten worden niet vernietigd of verstoord;
- Effecten op vleermuizen zijn uitgesloten omdat het grasland een te verwaarlozen deel van het leefgebied uitmaakt en de elzensingel als geleidende structuur in stand blijft;
- De werkzaamheden hebben een beperkte lokale uitstraling. Effecten op beschermde natuurgebieden worden uitgesloten.

Advies

- Broedende vogels mogen niet worden verstoord. Omdat de werkzaamheden in het voorjaar van 2015 zijn gepland, overlapt de werkperiode waarschijnlijk met de broedperiode. Het beste is om vóór 15 maart te beginnen met de werkzaamheden en in een aaneengesloten periode te werken. Doordat het plangebied dan continu verstoord wordt, wordt voorkomen dat broedvogels zich er vestigen.
- Voor lichter beschermde soorten, zoals algemene zoogdieren en amfibieën, geldt een automatische vrijstelling in het kader van ruimtelijke inrichting en beheer. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd;
- Zorgplicht: vanuit de Flora en faunawet geldt een algemene zorgplicht. Het verstoren, verwonden of doden van dieren (en planten) moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Wanneer er bijvoorbeeld amfibieën worden aangetroffen op de bouwplaats kunnen deze het beste worden opgepakt en verplaatst naar een plek in de omgeving, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden;
- Om effecten op algemeen voorkomende dieren te beperken, wordt geadviseerd het graslandperceel voorafgaand aan de winter te maaien, zodat er in het voorjaar van 2015 geen hoge vegetatie aanwezig is. Ook wordt geadviseerd om puin en hout, waar amfibieën zich onder kunnen verschuilen, vóór de winter te verwijderen.

- Effecten op beschermde gebieden zijn uitgesloten. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet en het Natuurnetwerk Nederland is niet nodig.

Aanvullend ecologisch advies

Het volgende advies is vanuit de natuurwetgeving niet verplicht, maar kan de natuurwaarde van het plangebied versterken. Vos ecologisch onderzoek kan u hier nader over adviseren:

- De spouw van de nieuwe woning toegankelijk te maken voor vleermuizen door open stootvoegen zo hoog mogelijk in de muren. Inbouwstenen voor vleermuizen kunnen een alternatief zijn, bijvoorbeeld de *vleermuizeninbouwkast houtbeton Segovia* van Vivara (www.vivara.nl, zie ook de catalogus op www.waveka.nl);
- Het pannendak toegankelijk maken voor vleermuizen en vogels door het aanbrengen van mussenpannen, mussenvides of door sommige pannen een à twee centimeter op te wippen;
- Bij het inzaaien van gras kunnen kruiden worden mee gezaaid. Hiervan profiteren allerlei kleine dieren;
- Aanplanten singels als perceelscheidingen en vrijstaande fruitbomen.

Met vriendelijke groet,
Namens Vos Ecologisch Onderzoek,

drs. P.G. Vos